

[Niels Matthiasen.]

Selvfølgelig er der mange forhold, der spiller ind i vor langsomme start med bistandsarbejdet. Indtil 1961 ydedes Danmarks bistand alene på flersidet basis, det vil sige gennem De Forenede Nationer eller lignende organisationer, altså sammen med andre lande og uden nogen direkte kontakt mellem giverland og modtagerland. Efter 1961 påbegyndtes det tosidede bistandsarbejde, hvor Danmark fik direkte kontakt med modtagerlandene. Dette tosidede arbejde er vokset så væsentligt, at den flersidede og tosidede bistand nu udgør omkring 50 pct. hver af den samlede hjælp.

Det tosidede arbejde har stillet os over for en række problemer, som er nye for os. Vi har ikke nogen fortid som kolonimagt, og det skal ikke bebrejdes os, men har til gengæld heller ikke nogen reel viden om de lande, som vi skal yde bistand. Geografiske, klimatiske, religiøse og politiske forhold er helt anderledes end dem, vi kender fra vore tilvante forestillinger. Det var en ny og en uendelig omfattende problemstilling, som vi pludselig blev stillet over for. Det har vel også gjort det vanskeligt at nå frem til en klar definition af vor u-landspolitik, og med minister Hans Sølvhøjs redegørelse er det vel første gang, at rammerne for en sådan træder rigtig tydeligt frem. Det kunne måske have hjulpet os, hvis man tidligere havde taget spørgsmålet op om en egentlig u-landsforskning.

Jeg har sagt det før, men gentager det gerne: det er mig ubegribeligt, at vi bruger så store beløb på at forske i vor fortid, men så lidt på at udforske det spørgsmål, som er helt afgørende for fremtiden. Det er mig ubegribeligt, at sindene kan sættes voldsomt i affekt, når det gælder forskningen af gamle håndskrifter, men bogstavelig talt ikke i det øjeblik, det gælder om at få den størst mulige viden om baggrunden for den største udfordring, menneskeheden nogen sinde har stået over for. En egentlig u-landsforskning bør overvejes og virkeliggøres gennem oprettelsen af et u-landsinstitut. Jeg ved godt, at midlerne har været og er begrænsede. Det er med rette, man kan sige til kritikerne, at vi har den mindste administration af u-landsbistanden, men det er dog et spørgsmål, om det argument er noget at være stolt af. Man kan

være stolt over at have den billigste administration, men ikke nødvendigvis over at have den mindste. Den mindste administration kan jo blot være en stoppeklods for gennemførelsen af nødvendige projekter i tilstrækkeligt omfang.

Den tosidede bistand vil for et land som Danmark have en naturlig begrænsning i rekrutteringen af medarbejdere, og jeg tror derfor, det er meget klogt, at u-landsstyrelsen i fremtiden i højere grad vil koncentrere sig om enkelte områder og gøre en særlig indsats dér både finansielt og teknisk. Det må kunne betyde en mere koncentreret og dermed også en bedre planlægning, og det kunne måske også være muligt for u-landsstyrelsen at indføre en ordning, hvorved sekretariatet i højere grad kunne virke på selve åstedet for bistandsarbejdet, således at det i perioder blev udstationeret til bestemte opgaver og på den måde fik en større kontakt, et bedre kendskab til tingene, end det indtil nu har været muligt.

Jeg er i øvrigt glad for ministerens åbenhed i forhold til, om Danmarks bistand nødvendigvis altid må være i forholdet fifty-fifty mellem den flersidede og tosidede hjælp. For den flersidede hjælp taler ikke blot det traditionelle synspunkt, at det er mest uforpligtende for modtagerlandene at modtage bistand gennem de internationale organisationer, men også den kendsgerning, at vi har en pligt til at styrke både FN's u-landsarbejde og de internationale organisationers u-landsarbejde ved at slutte op om dem og yde dem vor støtte. Dertil kommer, at de internationale organisationer nu engang må have bedre mulighed for at skaffe sig det samlede overblik og for en samlet planlægning. Det gælder jo også om at kanalisere hjælpen rigtigt, sådan at bistanden ikke blot gives efter effektivitetshensyn, men også efter behovshensyn, hvad der ikke altid behøver at være tilfældet i det tosidede bistandsarbejde. Og det kan meget vel medføre, at visse u-lande, hvis effektivitet måske er større end andres, vil få en sådan hjælp, medens andre u-lande bliver ladet tilbage og kommer til at danne et virkeligt u-landsproletariat.

Naturligvis er jeg klar over, at der kan være grund til skepsis over for den flersidede bistand, når det gælder hensynet til effektivitet; der er frygten for manglende kontrol,